מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את עקרונות הבחירות לפי חוק יסוד: הכנסת
- לתרגל זיהוי מאפיינים של ידיעות כוזבות (פייק ניוז)
- לחזק מיומנויות אימות מידע לפני הבחירות

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – הבנה בסיסית - בחירה מרובה

1. ג – שוות, חשאיות ויחסיות
2. ב – אף אחד לא יודע למי הצבעת
3. ב – 3.25%
4. ג – 120
5. ג – לבדוק מול כמה מקורות מהימנים נוספים
6. ב – כותרת מוגזמת ומעוררת רגשות חזקים

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. נכון – אין חלוקה לאזורי בחירה נפרדים
2. לא נכון – מספר המושבים נקבע לפי אחוז הקולות שקיבלה הרשימה
3. לא נכון – יש לבדוק את המקור ואת האמינות לפני שמאמינים
4. נכון – עריכת תמונות היא כלי נפוץ ליצירת פייק ניוז
5. נכון – לפעמים מפיצים ידיעות ישנות כאילו הן חדשות
6. לא נכון – כל אזרח מצביע פעם אחת בלבד, כביטוי לעיקרון השוויון

חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

1. שוות
2. חשאיות
3. פייק ניוז
4. אימות
5. חסימה
6. 120

חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

- 1 – ה (כל אזרח בוגר רשאי להצביע)
- 2 – ג (הבוחר מצביע ישירות עבור רשימה, ללא נציגים באמצע)
- 3 – ד (מספר המושבים נקבע לפי אחוז הקולות)
- 4 – א (ידיעה כוזבת המוצגת כאמיתית)
- 5 – ב (גוף שאפשר לבדוק ולסמוך על המידע שלו)

חלק ה' – צעדים לבדיקת ידיעה חשודה

1. לקרוא את הכותרת והתוכן של הידיעה בעיון
2. לבדוק מי פרסם את הידיעה ומהו המקור
3. לחפש אם מקורות מהימנים נוספים מדווחים על אותו הדבר
4. לבדוק את תאריך הפרסום של הידיעה
5. להחליט אם לשתף את הידיעה או לא, בהתאם לממצאים

חלק ו' – כתיבה ומחשבה

1. התלמיד/ה יסביר/תסביר שידיעות כוזבות עלולות להטעות בוחרים, לפגוע באמון הציבור ולהשפיע באופן לא הוגן על תוצאות הבחירות; חשוב לבדוק מקורות ולוודא אמינות
2. יוזכרו שלוש מתוך: כלליות, ארציות, ישירות, שוות, חשאיות, יחסיות - עם הסבר קצר ואישי לחשיבות כל אחת

כרטיס יציאה – מה לחפש

- כלליות/ארציות/ישירות/שוות/חשאיות/יחסיות - כל שלוש תשובות נכונות
- לבדוק את המקור/מי פרסם את הידיעה
- 3.25%

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח את השיעור בדיון קצר על ידיעה אמיתית מול ידיעה כוזבת שהתלמידים נתקלו בה
- מומלץ לחזק את ההבחנה בין עובדה לדעה לפני תרגול זיהוי הפייק ניוז
- בחלק הפתוח כדאי לאפשר שיתוף בעל פה של כמה תשובות במליאה

דף תרגול: הבחירות לכנסת וזיהוי פייק ניוז

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל מושגי יסוד על הבחירות לכנסת ונלמד כיצד לזהות ידיעות כוזבות שמתפרסמות בתקופת הבחירות.

1 חלק א' – הבנה בסיסית - בחירה מרובה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לפי חוק יסוד: הכנסת, הבחירות הן כלליות, ארציות, ישירות ועוד שלוש תכונות. מהן?

א) אזוריות, אישיות וגלויות ב) חובה, חינם וקבועות ג) שוות, חשאיות ויחסיות

ד) פתוחות, מהירות ודיגיטליות

2. מהי משמעות המילה 'חשאיות' בהקשר הבחירות?

א) כל קול שווה בערכו ב) אף אחד לא יודע למי הצבעת ג) הבחירות מתקיימות בכל הארץ

ד) אפשר להצביע רק פעם אחת

3. מהו אחוז החסימה הנדרש כיום כדי שרשימה תיכנס לכנסת?

א) 1% ב) 3.25% ג) 5% ד) 10%

4. כמה חברי כנסת יושבים בכנסת ישראל?

א) 61 ב) 100 ג) 120 ד) 150

5. מהי אחת הדרכים הטובות ביותר לבדוק אם ידיעה היא פייק ניוז?

א) לבדוק כמה אנשים שיתפו אותה ב) לבדוק אם היא מעניינת

ג) לבדוק מול כמה מקורות מהימנים נוספים ד) לבדוק אם הכותרת מושכת

6. מה מאפיין לעיתים קרובות כותרות של פייק ניוז?

א) כותרת רגועה ומדויקת ב) כותרת מוגזמת ומעוררת רגשות חזקים ג) כותרת קצרה מאוד בלי מילים

ד) כותרת עם תאריך בלבד

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בחירות 'ארציות' פירושן שכל הארץ היא אזור בחירה אחד	☐	☐
2	בחירות 'יחסיות' פירושן שכל רשימה מקבלת מספר קבוע של מושבים	☐	☐
3	כל ידיעה שמתפרסמת ברשת חברתית היא בהכרח אמיתית	☐	☐
4	תמונה שעברה עריכה דיגיטלית יכולה לשמש להפצת מידע כוזב	☐	☐
5	בדיקת תאריך הפרסום של ידיעה יכולה לעזור לזהות אם היא מטעה	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
6	בבחירות לכנסת, אזרח יכול להצביע פעמיים כדי לחזק את הקול שלו	☐	☐

3 חלק ג' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. בבחירות _____ כל קול שווה בערכו לקול אחר

2. בבחירות _____ אף אחד לא יודע למי הצביע הבוחר

3. ידיעה כוזבת שנראית כמו חדשות אמיתית נקראת _____

4. לפני שמאמינים לידיעה חשוב לבצע _____ מידע מול מקורות נוספים

5. רשימה שלא עוברת את אחוז ה _____ לא נכנסת לכנסת

6. בכנסת ישראל יושבים _____ חברי כנסת

4 חלק ד' – התאימו בין המושג להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בחירות כלליות	___	**א.** ידיעה כוזבת המוצגת כאמיתית
2. בחירות ישירות	___	**ב.** גוף שאפשר לבדוק ולסמוך על המידע שלו
3. בחירות יחסיות	___	**ג.** הבוחר מצביע ישירות עבור רשימה, ללא נציגים באמצע
4. פייק ניוז	___	**ד.** מספר המושבים נקבע לפי אחוז הקולות
5. מקור מהימן	___	**ה.** כל אזרח בוגר רשאי להצביע

5 חלק ה' – צעדים לבדיקת ידיעה חשודה

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	להחליט אם לשתף את הידיעה או לא, בהתאם לממצאים
☐	לחפש אם מקורות מהימנים נוספים מדווחים על אותו הדבר
☐	לבדוק מי פרסם את הידיעה ומהו המקור
☐	לקרוא את הכותרת והתוכן של הידיעה בעיון
☐	לבדוק את תאריך הפרסום של הידיעה

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פסקה קצרה המסבירה מדוע חשוב לבדוק ידיעות לפני שמשתפים אותן בתקופת הבחירות

2. תארו שלוש תכונות של הבחירות הדמוקרטיות לכנסת, והסבירו במילים שלכם למה כל אחת מהן חשובה

כרטיס יציאה

מהן שלוש מתוך שש התכונות של הבחירות לכנסת?

מה הדבר הראשון שצריך לבדוק כשרואים ידיעה חשודה ברשת?

מהו אחוז החסימה הנדרש כיום להיכנס לכנסת?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀